

**CZAS DOKTÓR KAŻDEMU –
CZY PRZESŁANIE ZAWARTE
W TRENIU XIX NIE STRACIŁO
NA AKTUALNOŚCI?**

**TADEUSZ BANOWSKI
BEATA ZIELIŃSKA**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania języka polskiego dla szkoły branżowej II stopnia

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – Dorota Dąbrowska

Bożena Święch

Katarzyna Szczepkowska-Szcześniak

Jadwiga Iwanowska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji

Aleje Ujazdowskie 28

00-478 Warszawa

www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji

Czas doktor każdemu – czy przesłanie zawarte w Trenie XIX nie straciło na aktualności?

Klasa/czas trwania zajęć/lekcji

I/90 minut

Cele

Uczeń:

- definiuje tren jako gatunek literacki;
- omawia wcześniej poznane treny Jana Kochanowskiego;
- opisuje wizję zaświatów w Trenie XIX;
- charakteryzuje rolę postaci z utworu;
- przedstawia argumenty zawarte w utworze;
- uzasadnia aktualność cytatu z Trenu XIX;
- odczytuje tekst ikoniczny w odniesieniu do znajomości trenów;
- tworzy wypowiedź argumentacyjną;
- bierze udział w dyskusji.

Metody/Techniki/Formy pracy

- praca z tekstem literackim;
- dyskusja moderowana;
- mapa myśli;
- praca w grupach, praca zespołowa.

Środki dydaktyczne

- J. Kochanowski, *Tren XIX albo Sen*: <https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/treny-tren-xix-albo-sen.html>; audiobook: <https://www.youtube.com/watch?v=i1RDFj2lb1M>
- J. Kochanowski, fraszka *Do snu* http://staropolska.pl/renesans/jan_kochanowski/fraszki/fraszki_31.html
- Z. Stryjeńska, ilustracja do *Trenów* J. Kochanowskiego: http://www.artinfo.pl/cache/df9/683/0e1/3d6/78474ca6ba70874f308cb2e474f9b322_164649_ins_440_700_wmee6f8.jpg oraz inne ilustracje wyszukane przez uczniów.

Opis przebiegu lekcji

Część wstępna. Uczniowie przypominają definicję trenu jako gatunku literackiego oraz treść poznanych wcześniej utworów Kochanowskiego należących do cyklu, określają przedstawiony w nich obraz ojca i ustalają hierarchię wartości zakwestionowanych przez poetę. Sporządzają na ten temat mapę myśli.

Część właściwa

Nauczyciel prezentuje audiobook *Tren XIX albo Sen*, uczniowie śledzą tekst wiersza. Uczniowie dokonują podziału na obszary tematyczne, porównują swoje efekty pracy. Nauczyciel dzieli uczniów na grupy – każda z nich otrzymuje te same polecenia:

- przedstaw wizję zaświatów ukazaną w *Trenie XIX*;
- określ rolę Fortuny, o której wspomina matka;
- wyjaśnij znaczenie czasu w życiu człowieka;
- wskaz elementy życia ziemskiego, których uniknęła Urszula;
- opisz życie Urszuli w niebie;
- określ rolę, jaką pełni matka poety (rady dla poety).

Uczniowie podczas dyskusji moderowanej przedstawiają swoje spostrzeżenia.

Po zaprezentowaniu efektów prac, nauczyciel wyświetla ilustracje do *Trenu XIX* Zofii Stryjeńskiej oraz udostępnia uczniom link lub kserokopię fraszki *Do snu*. Prosi grupy o ustalenie tezy dotyczącej roli snu w życiu człowieka i ustalenie argumentów służących realizacji wypowiedzi w odniesieniu do *Trenu XIX*, fraszki i ilustracji Stryjeńskiej. Prezentują efekty swoich prac, dbając o poprawność retoryczną wypowiedzi.

Część podsumowująca

Uczniowie wspólnie na tablicy uzupełniają schemat z propozycjami odpowiedzi na pytanie o rolę czasu w postawie poety, który utracił córkę i wskazują na aktualność problemu w odniesieniu do tematu lekcji.

Praca domowa

Wyszukaj w zasobach internetowych ilustracje Zofii Stryjeńskiej do *Trenów* Jana Kochanowskiego. Wykorzystując program do tworzenia interaktywnych zdjęć <https://www.thinglink.com> lub inny, wybrany przez siebie, sporządź do każdej z nich komentarz w postaci wybranego cytatu z *Trenów*, który Twoim zdaniem najtrafniej obrazuje jej treść. Link do pracy prześlij nauczycielowi i uczniom.

Komentarz metodyczny

Lekcja oparta została o zastosowanie metod aktywizujących, angażujących uczniów do pracy w grupie, wykorzystanie zasobów internetowych. W odniesieniu do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi należy dostosować wymagania edukacyjne, wydłużyć czas pracy oraz stosować ocenianie kształtujące, samoocenę i oceną koleżeńską; wzmacniać ucznia pochwałą nawet za niewielkie postępy, a także udzielać informacji zwrotnej o tym, co uczeń robi dobrze, a gdzie popełnił błędy lub co wykonał źle, w jaki sposób może uzupełnić braki lub poprawić błędy oraz

poinformować o tym, jakimi metodami może doskonalić swoje umiejętności. Uczeń zdolny może wykonać zadanie dodatkowe, np. przygotowanie dla uczniów quizu online, sprawdzającego wiadomości z omówionych wcześniej *Trenów* lub znajomość twórczości Jana Kochanowskiego. W odniesieniu do uczniów z orzeczeniem o kształceniu specjalnym należy dostosować wymagania do zaleceń określonych przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Temat lekcji